॥ શ્રીગોકુલેશો જયતિ ॥

પાઠશાળા

વર્ષ ૧ અંક ૪, વૈશાખ વદ ૧૧, ૨૦૬૩ અપરા એકાદશી વ્રત

શ્રીવલ્લભકુલભુષણ સકલ શાસ્ત્ર શ્રુતિધાર,
વક્તા કર્તા રક્ષક શિક્ષક ધર્મ સુચાર.
"શ્રીસુરેશ પ્રભુ" એક જે શ્રીગોકુલ ઘરના ધણી,
રાખી સૃષ્ટિને નિજચરણે, ધરી સિદ્ધાંતની છડી.

સ્વધર્મના સિદ્ધાંતો જાણ્યા વિના તેમાં રુચિ ન થાય તે ખૂબ સ્વાભાવિક વાત છે. માટે દરેક ધર્મના પ્રચારકો પોતાનાં ધર્મપુસ્તકોનો બહોળો પ્રચાર અને પ્રસાર કરવાની યોજનાઓ ઘડતાં હોય છે. આપણા સંપ્રદાયમાં સાંપ્રદાયિક ગ્રંથોનું પ્રકાશન તો અનેક સંસ્થાઓ દ્વારા, પૂજ્ય ગોસ્વામિ બાળકો દ્વારા અને વિદ્વાનો દ્વારા થતું રહ્યુ છે. પરંતુ આ કાર્ય સતત ચાલવું જોઇએ.

આપણા અલૌકિક શ્રીચતુર્થદ્વાર દ્વારા પણ સમય સમય પર આવા ગ્રંથો નુ પ્રકાશન આપણા **પૂજ્યચરણ ગુરુદેવ ગોસ્વામી શ્રીદેવકીનન્દનાચાર્યશ્રી (શ્રીસુરેશ બાવાશ્રી)** કરતાંજ રહ્યા છે. પણ તે ગ્રંથો નું અભ્યાસની જવાબદારી આપણી (સેવક-વૈષ્ણવોની) રહે છે. શ્રીગુરુદેવ ના વચનામૃતનુ રસપાન પણ થતું રહેવુ જોઇએ. એજ હેતુ ને અનુલક્ષીને પાઠશાળા શ્રીગુરુદેવ ના વચનામૃત ના આધારે લેખ પ્રકટ કરી ને તે જ્ઞા નપીપાસુઓ ની તરસ છિપાવવાનો પ્રયાસ છે. આજના અંકમાં આપણે પ્રચીન પુસ્તક માંથી પ્રાપ્ત થયેલ લેખ, જે ગુરુ-શિષ્ય સંવાદરૂપે દર્શવેલ છે, સાથેજ શ્રીગુરુચરણ ના વચનામૃતના આધારે સિદ્ધાંત રહસ્ય ગ્રંથ પર એક લેખ. સાથેજ દંડાકાર લલાટે સ્યાત્ એક લેખ તિલક વિષય પર.............

પુષ્ટિમાર્ગીય દિક્ષા ગ્રહણ ૨

શિષ્ય ::- ગુરુદેવ, આપની કાલની વાત અમને સમજમાં આવી, હવે જો આપ કૃપા કરીને બ્રહ્મસંબંધ મંત્ર વિશે જણાવશો, એવી દાસની વિનંતિ સ્વિકારજો.

ગુરુદેવ ::- નામસેવાનો પ્રકાર શ્રીમહાપ્રભુજી દ્વારા ઉપદિષ્ટ આત્મ-કલ્યાણના ત્રણ માર્ગોમાંથી બીજા માર્ગનો બોધ કરાવે છે. આ ત્રણ માર્ગો નિમ્નલિખિત છે.

૧ . ભગવદ્ સેવારૂપી મુખ્ય કલ્પ
૨ . ભગવદ્ કથારૂપી વિકલ્પ
૩ . તીર્થ-પર્યટન રૂપી અનુકલ્પ

॥ શ્રીગોકુલેશો જયતિ ॥

આજની દેશકાલની પરીસ્થિતિને દ્રષ્ટિમાં રાખિને એજ શ્રેય સાધક છેકે માર્ગીય આત્મોત્કર્ષ શરણદિક્ષા લઇનેજ નિભાવવું. હવે દિક્ષાર્થીઓએ પૂર્ણરૂપથી સમજી લેવું જોઇએ કે શ્રીમહાપ્રભુજી દ્વારા ઉપદીષ્ટ પ્રકાર અનુસાર ભગવાન શ્રીગોકુલેશની સેવા કરી શકાસે કે નહિં? ધર્માચરણ પુર્ણ નૈતિકતા, આસ્થા, શ્રદ્ધા અને પ્રેમથી કરવો જોઇએ.

હવે આ મંત્રના રહસ્ય નો ભાવ તુ શ્રવણ કર. જીવ હજારો વર્ષથી શ્રીગોકુલેશથી વિખુટો પડ્યો છે, તેના માનો સહજ આનંદ પણ સંતાઇ ગયો છે; પ્રભુ થી જુચો પડ્યો; પ્રભુપણુ પણ ન રહ્યુ. પ્રભુના સંબંધને

ભુલી ગયો; સ્ત્રિ, પુત્ર, ધન, દેહ વગેરેને પોતાનો માની તેમાં અહન્તાથી બન્ધાયો, પોતે પ્રભુનો સહજ દાસ છે, છતાં સેવક ધર્મ ભુલી ગયો, અનેક જન્મ મરણ દુઃખ સહ્યા, સેવા કરવાની યોગ્યતા પણ ખોઇ બેઠો, જીવની આવી દશા થઇ ગઇ, સ્વભાવથીજ દુષ્ટ જીવ નિર્દોષ પ્રભુ પાસે જવાને અસમર્થ થઇ ગયો.

આ પ્રમાણે સર્વ જીવો પ્રભુથી વિખુટા પડ્યા છે, પરંતુ તારા જેવા ભાગ્યશાળી જીવને હ્યદય માં પ્રભુના વિયોગ સંબંધી પ્રભુકૃપાથી સુક્ષ્મ તાપ ક્લેશ જાગે છે, અને તેને પરિણામે જ આ બ્રહ્મસંબંધ નો અમુલ્ય લાભ તેને મળે છે. એવી શ્રીવલ્લભ આજ્ઞા કરે છે. એક વખત શ્રીમહાપ્રભુજીને ચિંતા થઇ કે — **આ કલિયુગના જીવો દોષથી ભરેલા છે, ને પ્રભુતો નિર્દોષ છે, તો આ જીવોને ભગવાન શ્રીગોકુલેશને સાથે કેવી રીતે સ્વિકાર કરાવું?** —- આ ચિન્તા દૂર કરવાને સાક્ષાત શ્રીગોકુલચંદ્રમાજી શ્રાવણ માસની શુકલ એકાદશી ના રોજ મધ્ય રાત્રિએ પ્રકટ થઇ શ્રીમહાપ્રભુજીને બ્રહ્મસંબંધનો મહામંત્ર આપ્યો. તેના વિષયમાં આપણે સિદ્ધાંત રહસ્ય ગ્રંથ જોઇ ગયા. જે શ્રીમહાપ્રભુજીએ અક્ષરશઃ આલેખ્યુ છે.

શિષ્ય ::- હા ગુરુદેવ! આપે એ ગ્રંથ અમને ભણાવ્યો હતો. આપ કૃપા કરીને અમને આગળ શિક્ષા પ્રદાન કરશો.

ગુરુદેવ ::- હા, આપણે જાણીએ છીએ કે જીવ શ્રીગોકુલેશનો સહજ દાસ છે. તેથી એજ શ્રીગોકુલેશ ની સેવા કરવી તે એનો ધર્મ છે. બ્રહ્મસંબંધથી સર્વ જાતના દોષો દૂર થવાથી તારો સેવામાં અધીકાર થશે. શ્રીવલ્લભસ્વરૂપ શ્રીગુરુદેવ તમારા હાથમાં તુલસીપત્ર આપી જીવને મહામંત્ર દ્વારા સમસ્ત દેહ, મન, ધન, સ્ત્રી, ઘર, પુત્ર વગેરે સર્વ પ્રભુને અર્પણ કરાવે છે. આને આત્મનિવેદન પણ કહેવાય છે. આ આત્મનિવેદન કર્યા ત્યારથીજ પોતાનું માનીએ છીએ તે સર્વ પ્રભુનું થશે. આપણા આ લોક અને પરલોક પર કેવળ પ્રભુનીજ સત્તા રહેશે. અને પોતાના સર્વ અર્પણ કરેલ પદાર્થોને દોષ-રહિત (નિર્દોષ) કરશે. અને તે નિર્દોષ પદાર્થ ને વ્યાવહારમાં લેવાથી કલિના દોષો બાધા નહિં કરે.

શિષ્ય ::- ગુરુદેવ ! આત્મનિવેદનમાં પ્રભુના સંબંધથી સર્વદોષ દૂર થઇ ગયા, પણ રોજ નવા નવા પદાર્થોના ઉપયોગથી દોષો ઊભા થાય તેનું શું કરવું?

ગુરુદેવ ::- એ માટે આપણા માર્ગનો એક નિયમ શ્રીમહાપ્રભુજી આપણને બતાવે છે કે કોઇ પણ વસ્તુ પ્રભુને અર્પણ કર્યા વગર પોતાના ઉપયોગ માં લેવું નહિં. એટલે દરેક વસ્તુ પ્રભુને અર્પણ કરવાથી પ્રભુ તેના દોષો દૂર કરે છે. ને જીવ ને પ્રસાદી રૂપે તે પ્રાપ્ત થાય છે. જો ગંગાજીમાં અસંખ્ય ગટરનું મલીન પાણી ભળી જાય છે, છતાં શ્રીગંગાજી તેને શુદ્ધ બનાવી ને ગંગાજળ બનાવી દે છે; તેમ પ્રભુ પોતાના સંબંધથી તેને નિર્દોષ બનાવી દે છે.

શિષ્ય ::- ગુરુદેવ! તો પછી આજકાલ જે આપણે હવેલીઓ, કે શ્રીનાથદ્વારા દર્શને જઇને ત્યાં અમુક ભેટરાષી મુકીને જે પ્રસાદ મળે છે, તે તો લેવાયજ ને?

ગુરુદેવ::- ના, સહેજ કણીકો પણ નહીં. પ્રસાદ એ તો કૃપા છે, કે જે વેચાતી ન મળે, એ તો કૃપાકરીનેજ મળે છે.અને જે પ્રભુના નામે વેચાય તે દેવદ્રવ્ય કહેવાય..........

(ક્રમશઃ)

–ઃ*સિદ્ધાંત-રહસ્યમ્* ઃ--

(પ્રસ્તુત સિદ્ધાંત રહસ્ય ગ્રંથ ઉપર મહાનુભવ આચાર્યોની ટીકા પર શ્રીગુરુચરણ ના વચનામૃત ને આધારે સંકલીત લેખ, જે ગુરુ-શિષ્ય સંવાદ રૂપે પ્રકટ કરેલ છે.)
(......ગતાંક થી આગળ)

શિષ્ય :- ગુરુદેવ! આપશ્રીએ તો **શ્રાવણસ્ય** વિશે જે આજ્ઞા કરી એ હ્રદયપૂર્વક સમજમાં આવી. પણ હવે એક શંકા થાય છે, આપ કૃપા કરીને સમાધાન કરશો....એવી આ દાસની વિનંતી છે.

ગુરુદેવ :- હા, બોલ, શું શંકા છે?

શિષ્ય :- ગુરુદેવ! દરેક મહિનામાં બે પક્ષ હોય છે. એક કૃષ્ણ પક્ષ અને બીજો શુક્લ પક્ષ. આ બન્ને પક્ષ ૧૫ દિવાસના હોય, તો બન્ને મળીને ૩૦ દિવસ, એટલે એક માસ પૂર્ણ થાય. હવે શંકા એ છે કે શ્રીમહાપ્રભુજી એ શ્રાવણ માસ અને અમલ પક્ષ (**श्रावणस्यामले पक्ष**). તો આ અમલ પક્ષ ક્યાંથી આવ્યોઃ આપ કૃપા કરી મારી શંકાનું નિવારણ કરશોજી, એવી વિનંતિ છે....

ગુરુદેવઃ- તારી શંકા યોગ્ય છે. અહીં શ્રીમહાપ્રભુજીએ **'અમલ'** શબ્દ દ્વારા પક્ષ કહ્યો છે. જોકે તે શુક્લ પક્ષ છે. શ્રીમહાપ્રભુજીએ શુક્લપક્ષ નહિં કહેતા અમલપક્ષ કહ્યો છે. કારણકે, આ દ્વારા તમામ ભગવદ્સંબંધિત બધાંને સર્વ પ્રકારથી નિર્દુષ્ટ જ્ઞાપન કરે છે. એટલે કે શુક્લપક્ષ છે, તે અમસ છે, એટલે

મલ વિનાનો છે, એટલે અમલ પક્ષ કહ્યો. દહાડે દહાડે વધારે અજવાળું કરે છે. તેથી શ્રાવણમાસ અને શુક્લપક્ષ તે આધિભૌતિક દોષોને મટાડનાર છે.

જો ફરીવાર સમજ. શ્રાવણમાસનું વિષે તો ખ્યાલ આવી ગયો. શ્રાવણમાસ અને અમલ પક્ષ (શુક્લ પક્ષ) શ્રવણ (નક્ષત્ર) ના દેવતા વિષ્ણું હોવાને કારણે આપશ્રી (શ્રીમહાપ્રભુજી) દ્વારા ઉપલક્ષિત માસ પણ વૈષ્ણવ છે. તેથી લૌકિકકાર્યોમાં આ માસ ની ગણના શૂન્યરૂપ હોવાથી પણ વૈષ્ણવમંત્રોના ઉપદેશો માટે આ પ્રશસ્ત છે. એ પણ સમજવું જોઇએકે શ્રાવણ ના મહિનામાં કોઇપણ લૌકિક-માંગલિક ઇત્યાદી કાર્ય નથી કરાતાં. દેવતાં પણ આ સમયે શયનાવસ્થામાં રહે છે. જેમકે આપણે કહીએ છીએ કે **દેવ પોઢી ગયા**......આ કારણથી પણ કોઇ માંગલિક કાર્યો થતાં નથી. સાથેજ એમ પણ સુભાષિત છે **કે શ્રાવણમાં સુખ-સંપત્તિ**....જે પ્રકારે શ્રાવણમાસ ના દેવતાં વિષ્ણુ છે, એવીજ રીતે દેવતાઓંના પણ દેવ વિષ્ણું જ છે. તદોપરાન્ત પુષ્ટિમાર્ગીયોના દેવતા તો પ્રભુ-સાક્ષાત ભગવાન છે. અતઃ એ જીવ (પુષ્ટિમાર્ગીય) ભગવાન ને આધીન છે, નહિં કે અન્યમાર્ગીઓની જેમ કાલ-કર્મને આધીન. અને ભગવાન પણ એવીજ આજ્ઞા કરે છે કે, "હે ઉદ્ધવ! મને યોગ, સાંખ્ય, ધર્મપાલન, સ્વાધ્યાય, તપ, ત્યાગ, ઇષ્ટપૂર્ત, દક્ષિણા, વ્રત, યજ્ઞ, વેદ, તીર્થ, યમ-નિયમ, ઇત્યાદિ કોઇપણ બાંધી નથી શકતા" (શ્રીમદ્‌ભાગવત ૧૧/૧૨/૧-૨).એટલે આવા સાધનો આપણે કરવાની કોઇપણ જરૂરીયાત નથી. જીવ કેવળ નિષ્કામ ભક્તિ વડેજ ભગવાનને ભજે તો પ્રભુ તેના દોષો દુર કરે છે.

શિષ્ય :- એટલે ગુરુદેવ! એમ સમજાય કે જ્યારે ભગવાન જીવના સમસ્ત દોષોનો નાશ કરે, ત્યારેજ અંગીકાર કરશે???

ગુરુદેવ:- તારો પ્રશ્ન યોગ્ય છે, એટલા માટેજ શ્રીમહાપ્રભુજીએ અમલ શબ્દનો પ્રયોગ કર્યો છે. જેમ **અમલ પક્ષ** (શુક્લ પક્ષ) સ્વરૂપતઃ નિર્મલ છે, અને જેમ જેમ ચંદ્રમાનો પ્રકાશ થતો જતો હોય છે, તેમ તેમ રસાનંદના પોષણ દ્વારા આલ્હાદક થાય છે. જો આમ આપણે પુષ્ટિમાર્ગીય પક્ષનો વસ્તુવિચાર કરીએ તો પણ ખ્યાલ આવશે કે તે સ્વરૂપતઃ શુદ્ધજ છે. જે જીવની કૃતિ (કર્મ)થી પણ અસાધ્ય છે, જે બ્રહ્માદિને પણ અગમ્ય છે, જે કેવળ પ્રભુ દ્વારા અંગીકારના બળ વળે તેવાજ આનંદના પોષક છે, એ બતાવવા માટે શ્રીમહાપ્રભુજીએ **અમલપક્ષ** કહ્યો.

(ક્રમશઃ)

સંકલન :- દાસ ગોપાલ, જૈ જૈ શ્રીગોકુલેશ પરિવાર, વડોદરા

દંડાકાર લલાટે સ્યાત્

શ્રીહરી શ્રીનાથ તણા "શ્રીવલ્લભ" સુખરૂપ,

॥ શ્રીગોકુલેશો જયતિ ॥

શ્રીચરણરેણું થકી પાવન કરી શ્રીગોકુલ ધામ..૧

રાય રાણા શ્રીસુરેશ્વર, "શ્રીગોકુલેશ"સ્વરૂપ,
અવતર્યા રાય શ્રીવિઠ્ઠલ, શ્રીદ્વાર પ્રેમ સ્વરૂપ.. ૨

આપણા **શ્રીવાલ્લભચતુર્થગૃહ - શ્રીગોકુલેશ ગૃહ** ના સર્વ વૈષ્ણવો દંડાકાર તિલાક કરે છે, તે તિલક શ્રીરસરૂપ શ્રીગોકુલેશપ્રભુના પોતાના શ્રીમસ્તક પર શ્રીલલાટે સુખરૂપે બીરાજતું, ને આપશ્રીના સર્વ સેવકો એજ તિલક ને પોતાનું સૌભાગ્ય માની પોતાના લલાટે પણ **શ્રીદંડાકાર** તિલક જ કરતાં અને કરે છે. આપણા આજના શ્રીચતુર્થદ્વાર અને શ્રીગોકુલેશપ્રભુમાં અનન્યાસક્તિ ધરાવતા સર્વે વૈષ્ણવ જનો આજે પણ એજ પરંપરાને નિભાવી રહ્યા છે. પણ ક્યાંક થોડા વર્ષો પહેલા ગુજરાત નાં ક્યાંક એક છેવાડાના પંથકમાંથી એક એવો પ્રચાર કરવામાં આવ્યો કે દંડાકાર તિલક એક સડો છે, તે મુળ પરંપરાથી મેળ ખાતી નથી. આવા પ્રચારથી શ્રીચતુર્થદ્વારના સેવક-વૈષ્ણવો અને તે સમયે શ્રીચતુર્થગૃહ તિલકાયતશ્રી ગોસ્વામી શ્રીવલ્લભલાલજી (શ્રીમદ્ ગોકુલ) ની લાગણી દુભાઇ. તે સમયે ગોસ્વામી શ્રીવલ્લભલાલજી મહારાજ (શ્રીચતુર્થ-પંચમ ગૃહ આધિપતિ) કપડવંજ મુકામે બિરાજતા હતાં, અને આપશ્રી પાસે ત્યાં એક મહેદમાર્ગી ભક્તે દંડાકાર તિલક નિર્ણય વિષે એક પ્રાચિન લેક ને પ્રસિદ્ધ કરવાની વિનંતી કરી, અને આપશ્રીએ આ જ્ઞા કરી, કે સુખે કરો. આ ગ્રંથ **તિલક નિર્ણય** નામે પ્રકાશિત થયો. એના થોડા વર્ષો બાદ વીરપૂર િ નવાસી પણ્ડિત બાલમુકુન્દ શર્માએ ખુબજ વિસ્તારથી મિમાંષક ભાષામાં **શ્રીદંડાકાર દ્વિવાકર** નામે ગ્રંથ પ્રકાશિત કર્યો. તે બન્ને ગ્રંથો આપને જોઇશું, ક્રમશઃ.

શ્રીમદ્ગોકુલેશના ગૃહમાં પ્રથમથીજ બાકીના છ ગૃહમાં જેવું તિલક થાય છે, તેથી જૂચા પ્રકારનું તિલક કરવામાં આવે છે, તેમાં કાંઇપણ સંદેહ નથી જ. આ તિલક પ્રાચીનજ છે અને શ્રીમદાચાર્યચરણની આજ્ઞા પણ આવું જ તિલક કરવાની છે, શાસ્ત્ર પ્રતિપાદિત છે એમાં કાંઇ સંદેહ રહેતો નથી.

આ તિલકના આધારમાં આ ગ્રંથમાં શતપથીય શ્રુતિનું પ્રમાણ આપેલું છે. આજ શ્રુતિનો ઉલ્લેખ ગોસ્વામિ શ્રીપુરુષોત્તમલાલજી મહારાજે પોતાના **ઉર્ધ્વપુંડ્રધારણવાદ**માં કરેલ છે. આ શ્રુતિમાં દ્વિરેખ તિલક ની

સ્તુતિ કરેલી છે. દ્વિરેખ એટલે બે રેખાવાળું, જેમા બે રેખાઓ છે તેવું. આ વ્યાખ્યા શ્રીમદ્ગોકુલનાથજીના ગૃહમાં પ્રચલિત તિલકને સંપૂર્ણ રીતે લાગુ પડે છે, પરંતુ અન્ય છ ગૃહોમાં પ્રચલિત તિલકને લાગુ પડતી નથી. શ્રીમદ્ગોકુલેશના ગૃહમાં ll આકારનું તિલક થાય છે, તે દ્વિરેખ જ છે, અન્ય છ ગૃહોમાં U આકારનું તિલક થાય છે, તેને દ્વિરેખ અથવા બે રેખાવાળું કહી શકાય તેવું નથી. રેખા એટલે લીંટી. તે સીધી હોય કે વળેલી હોય; તેથી આ છ ગૃહમાં પ્રચલિત તિલકમાં એકજ રેખા હોવાથી તેને દ્વિરેખ કહી ન શકાય તે સ્પષ્ટજ છે. શ્રીપુરુષોત્તમજી આ વિષયમાં કાંઇ કહેતા નથી.

॥ શ્રીગોકુલેશો જયતિ ॥

શ્રીમદાચાર્યચ્છરણ નિબંધમાં લલાટે દંડાકાર તિલક કરવાનો બોધ કરે છે; તેથી શ્રીગોકુલેશના અનુયાયીઓ તેમજ અન્ય છ ગૃહના અનુયાયીઓ પોતપોતાના તિલકને દંડાકાર કહે છે. આ લેખ માં શ્રીગોકુલેશજીના ગૃહનું તિલક દંડાકાર છે, તે શાસ્ત્રોક્ત છે, તે સિદ્ધ કરવા પ્રયાસ કર્યો છે. દંડ જેવો આકાર છે જેનો, તે દંડાકાર. ભ્રમરોના મૂલથી લલાટ સુધી એક જાડી રેખા કરી, તેમાં મૂલથી આરંભી અગ્રભાગ સુધીનો વચલો ભાગ કાઢી નાખવાથી દ્વિરેખ તિલક થાય તેજ દંડાકાર. એક જાડા દંડના આકારનો વચલો ભાગ કાઢી નાખી બન્ને બાજુએ માત્ર રેખા રહેવા દઇ બે ભાગ કરવાથી દ્વિરેખ દંડાકાર તિલક થાય છે.

ભ્રમરોની મધ્યથી કેશસુધી બે સમાન રેખારૂપી તિલક કરી તેજ દંડાકાર દ્વિરેખ તિલક છે અને તેવુંજ તિલક શ્રીગોકુલેશપ્રભુ શ્રીમદ્‌વિઠ્ઠલેશ પ્રભુચરણ (શ્રીગુસાંઇજી) ના સમયમાં જ કરતા એમ માનવા સબલ કારણ સમજાય છે.

......ક્રમશઃ

સંકલન :- દાસ ગોપાલ, જૈ જૈ શ્રીગોકુલેશ પરિવાર, વડોદરા

શું આપને લાગે છે કે વિચાર કરવો જોઇએ?

આ વેદશાસ્ત્રોના સાર રૂપ વૈષ્ણવપણું આપણને મળ્યું છે.

આ "વૈષ્ણવતા" માત્ર ઘણા બધા ધર્મ-મતમતાંતર પન્થોમાંનો એક ધર્મ છે, એવી માન્યતા કોઈ ભાગ્યહીન વ્યક્તિની જડરૂપી અજ્ઞાનતાને પરિણામેજ ઉદ્‌ભવે. પરંતુ જો આ પ્રાચીન ઈતિહાસ અને જીવનમૂલ્યોનો પરિચય જેને હશે, તે તો આવું સ્વપ્નમાં પણ નહિં વિચારે !!

વૈષ્ણવતા મળવી તે માનવ જીવનનો સર્વોચ્ચ વિકાસ અને ઉત્કર્ષ છે.

જે આપણને 'પુચ્છ-વિષાણ હીન' પણાથી (પશુપણાથી) બચાવે છે તે સંસ્કાર અને સંસ્કૃતિ જે છે.

સંસ્કાર અને સંસ્કૃતિના પાંચ આધાર છે :

विद्या तत्वबोधश्य स्वबोधो धर्मसंश्रयम् ।
महतां मार्गबोधोऽपि पंचप्राणा हि संस्कृतिः ॥

૧. વિદ્યા ૨. તત્વચિંતન ૩. આત્મપરિચય ૪. સ્વધર્મનું આચરણ અને ૫. મહાપુરુષોનું અનુકરણ.

શું આપને લાગે છે કે વિચાર કરવો જોઇએ?

પુસ્તક માંથી સાભાર

શ્રીમદ્‌વિઠ્ઠલેશપ્રભુચરણ ના પંચમ કુમાર શ્રીરઘુનાથજી કૃત

॥ શ્રીગોકુલેશો જયતિ ॥

અથ શ્રીવિટ્ઠલેશ સ્તવ:

ન મંત્રે ન તંત્રે ન ચ જ્ઞાનસિદ્ધૌ
ન વૈકુંઠબુદ્ધેસ્તુ વૈકુંઠલોકે ।
ગતિર્વિટ્ઠલેશે રતિર્વિટ્ઠલેશે
મતિર્વિટ્ઠલેશે સદા વૈ મમાસ્તુ ॥ ૧ ॥

કોઇ મંત્ર, તંત્ર, જ્ઞાનસિદ્ધ કરવાના સાધનો કે પછી વૈકુંઠ પ્રાપ્ત કરવાની ઇચ્છાથી વૈકુંઠલોકમાં મારી બુદ્ધિ થાઓ નહિ, પરન્તુ શ્રીમદ્‌વિટ્ઠલેશપ્રભુચરણમાં જ મારી ગતિ, રતિ (પ્રેમ) અને મતિ સદા રહો. (એટલું જ હુ માંગુ છું.)

પદાંભોરુહામ્ભોવિભિન્નાર્તિતાપે
કૃપાદ્રક સ્વકૈતાદશોદારશીલે ।
ગતિર્વિટ્ઠલેશે રતિર્વિટ્ઠલેશે
મતિર્વિટ્ઠલેશે સદા વૈ મમાસ્તુ ॥ ૨ ॥

(શ્રીમદ્‌વિટ્ઠલેશપ્રભુના) ચરણકમલોમાંથી વિખૂટા પડવાની આર્તિ (દુ:ખ) થી પીડાતા એવા સ્વકીયજન ઉપર કૃપાદ્રષ્ટિ કરવાનો જેમનો ઉદાર સ્વભાવ છે, એવા શ્રીમદ્‌વિટ્ઠલેશપ્રભુચરણમાં જ મારી ગતિ, રતિ (પ્રેમ) અને મતિ સદા રહો.

...ક્રમશ:

ચતુર્થકુમાર શ્રીગોકુલેશપ્રભુચરણ દ્વારા વ્યક્ત બત્રિસ લક્ષણ

ત્રીજુ લક્ષણ - વૈષ્ણવની રીતિ

અબ ત્રીજો લક્ષણ કહેત હૈ જો વૈષ્ણવકો સદા (૧) પ્રસન્ન રહનો, (૨) સબકો ભગવદ્‌ઇચ્છા જાનની, (૩) ભગવદીનસો પ્રીતિ રાખની, (૪) સુખમેં હરખ ન કરનો ઓર દુ:ખમેં વ્યાકુલ ન હોનો, (૫)વૈષ્ણવસો ભગવદ્ વાર્તા કરનોં, (૬) અહર્નિશ મનમેં શ્રીજીકો ધ્યાન રાખનોં, (૭) સુમાર્ગમેં કછુ ખરચનોં, (૮) જો કોઉ ઉત્સવ હોઇ, તા દિના વૈષ્ણવકો યથાશકિત હાથ ધુવાવનો, તિનકો મહાપ્રસાદ લિવાવનો, (૯) ઔર વૈષ્ણવ કે સંગ મિલિકે જાગરણ કરનો. વૈષ્ણવ કે સંગ નિશંક હોયકે પદ ગાવને, (૧૦) દેહકો અનિત્ય જાનની, (૧૧) અપને મનસોં કાહુકો બુરો ન મનાવનોં, (૧૨) કાહુકોં અનાદર ન કરનો, (૧૩) સબ પ્રાણીમાત્રસોં મીઠો બોલનો, (૧૪) ભગવદ્ ગુણગાન કરનો – એસી રીતસોં રહેનોં........................

ઇતિશ્રી ત્રિતિય લક્ષણ સંપૂર્ણમ્...